

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª — La correspondencia al Administrador.

LOS REGALOS DELS REYS

¡Tira que us toch, quitxalla! Ja 's veu que 'ls Reys coneixen vostras taras.
Ojo, que la cosa s'embolica.

Lo telegrama de felicitació que dirigeixen a Don Carlos ab motiu de la Festa Tradicional dels Reys, ha sigut honrat ab la següent contestació:

J. Roma.—Barcelona.

Señor agradece mucho entusiasta felicitación de LO MESTRE TITAS.

MELGAR.

OCA polvoreda ha mogut la enèrgica protesta del ilustre general Weyler! Es una viril y enèrgica prova de que no es tot horxata lo que circula per les venes de molts espanyols. El govern va donar un brinco al coneixerla y ordenà desseguida la denúncia de *El Nacional*, *La Epoca* y *El Correo Español* que la publicaren integra, com també va prohibir la circulació de tot telegrama que d' ella s' parlés ó fes menció.

Los militars l' aplaudeixen, puig enclou una reparació á las armas espanyolas y al honor y dignitat de una nació com la nostra que en va 's pretent posar sota les potes dels yankees perque l' emporquin.

La importància de la protesta de Weyler es tal, que be podém assegurar que en ella estriba la glòria entera de son autor, ó l' seu desbancament per sempre.

Quan un acomet una empresa gegantesca, topa casi sempre en son camí ab grans y poderosos destorbs que 'l combaten ó li preparen un fracàs ridícol. Es la història de la humanitat. Sempre li surten al home enemichs terribles, envejosos de la glòria que voldrían pera si mateixos; enemichs rastrellers é indignes que, incapassos de res gran y laudable y heròich, s' entretenen en combatrer rastrellerament tot lo que veuen en los altres de heròich y gran y laudable. Y per això havém sentat la premisa, de que la protesta enèrgica y viril de Weyler decidirà poderosament en lo seu previndre.

No li faltarán á Weyler enemichs, y dels grossos; no li faltarán envejosos de sa glòria, y ja cal que corri y 's determini á seguir valent y osat com fins avuy si no vol que 'l ridícol més espantós empastifi la seva brillant història militar.

Si 's sent valent per arrostrar'ho tot, endavant y fora, que no ha de faltarli l' apoyo moral, y hasta material, de la immensa majoria dels espanyols cansats de tantas baixes y vergonyants debilitats de nostres governants.

Mes, si per certas consideracions, per certs respectes y per certs interessos, per alts que siguin, ha de veurens á la fi obligat á donar *media vuelta* en lo camí emprès, val mes que ho fassi ara, perque després tots los aplausos que avuy li tributém per forsa deurián convertirlos en censuras y dictaris contra qui, posseidor de grans drets y qualitats per retornar al exèrcit son insultat honor y dignitat ofesa, y posat en el camí net y recte per arrivar á las revindicacions, s' entorna enrera espantat dels passos donats en favor de la honra y dignitat del poble espanyol.

A fi de que nostres lectors coneixin la magnífica protesta de Weyler, la copiarém traduïda, del *Heraldo de Madrid*.

"Senyora:

Arriva avuy el que subscriu, devant la representació més elevada de la Patria y del Exèrcit en sollicitud respectuosa de satisfaccions qu' estima indispensables á la honra de las armas espanyolas y al seu propi honor de soldat.

Desde lloc tan alt com la presidencia d' un Estat y en ocasió tan solemne com la obertura d' unes Cambres s' han proferit recientment injurias de tal genero contra l' Exèrcit d' Espanya, que no pot imaginar el que subscriu passessin sens riguerosa y diligent protesta del Gobern de S. M.

Els heròichs soldats que donan la seva sang generosa en los camps de Cuba pera mantenir intangible la soberanía espanyola, han sigut cobarda y grossoirement insultats devant de tot lo mon y confosos en una mateixa execració ab aquelles hordas rebels de bandolers indignes de tot tracte regular y caballe-resch; los medis adoptats en aquella guerra ab l' amparo y l' aprobació de un Gobern espanyol, son calificats de infames é impropis d' un poble cult; las ordres d' un general que acaudillava aquell Exèrcit, jugadas de brutals y capassas d' horrorisar al mon civilisat.

Si 's tractés sols de injuriar á qui té la alta honra de dirigirse á V. M., devoraría aquestas injurias en silenci, sens doldres del abandono del Gobern, ans be, complascat de mereixer semblant concepte als qui te per enemichs rebels d' Espanya. Pero, quan se tracta d' ofensas que tacan á tot l' Exèrcit, quan l' agravio ve á mossegar l' honra d' aquells soldats invencibles, generosos y valents, no pot ni deu tolerar tals acusacions el general que ha lluytat ab ells, que ha viscut sa mateixa vida, que s' ha honrat comandant al més heròich y numerós exèrcit de aquests temps y quals ordres totas poden incloures en el sacrossant crit de jviva Espanya!

No, no pot el que subscriu desemparar als seus companys d' armes, y com les injurias se produxeixen ahont no pot castigarlas de compte propi, arriva avuy á V. M. demanant las reparacions necessaries á nostre trepitjat honor militar.

Perque mentres palpitin sens resposta enèrgica y decorosa los insults llenys per el president dels Estats Units de Amèrica, pensa 'l que subscriu que no poden vestir ab orgull lo seu uniforme els soldats espanyols.

Públich ha sigut l' agravio; pública y amplia deu exigirse la reparació inmediata. No ho demana el que subscriu, ho reclama imperiosament l' honor d' Espanya, aquest honor maculat en el Exèrcit, representació viva de la Patria, y qual primera y més alta investidura correspon á la augusta persona de S. M. el Rey.

Per lo tant.

No á títol de favor, sino invocant sentiments d' honor y de justicia á que no pot tancar los ulls el Trono, el que subscriu solicita reverentement de vostra magestat inclini l' ànim del seu Gobern á procurar pera las armas espanyolas un desagravio indispensable al seu decoro.

Senyora:

A los R. P. de V. M.

Valeriá Weyler."

(Del *Heraldo de Madrid*.)

SAID.

DESPEDIDA

Estich tan enfedat jo, senyor Titas,
y al mateix temps tan trist, que 'm veig forsat
á no fer més mas lleals semi-visitas
perque vosté y los noys m' han aixelat.

¡M' han aixelat! ¡Deu meu! ja m' ho pensava
que al dia qu' entraria dins la escola
á mes de propinarme alguna blava
me faríau lo dany que 'm desconsola.

¡M' han aixelat! A Vich jo ja 'm temia
que al cap y á la fi algú aguiló
ab urpas de verí m' axarparia:
per so vaig trasladá 'l meu niu á Olot.

Pero la mala sort casi diabólica
va presentarme, sense sé ab carlins,
com me veí á la Joventut Catòlica,
sociedad dels *llanuts* barcelonins.

Volí ferli una visita entera;
creya que 'ls noys m' hauríen conegut;
mes..., deya avans: que 'm vingan al darrera,
y are dich: qui gemega, ja ha rebut.

Qui gemega so jo que avuy deploro
l' haver volat un poch massa atrevit;
qui gemega so jo; gemego y ploro,
sorpres..., marfús..., omplert de greu neguit.

Lo qui sàpia ab quant gust curioscs veya
als oyents y als deixebles de vosté,
no estranyará que si antes sempre reya,
d' aquí en avant pudé may més riuré.

Ara que anava á extender per Europa
los noms dels puigs y fonts tot satisfet,
res diré del altíbol Montsacopa,

de San Francesch y 'l bell Montolivet.

Ara que hauríà celebrat la Torra
propera á la fontana de San Roch,
sentó una veu que diu: «déixath corre;
no t' haguesses ficat may á Bangkok.»

¡Oh vos omnes qu' esteu fóra de l' aula!
mireu si hi ha dolor com mon dolor;
si á vosaltres no os privan la paraula,
esper que 'm privan á mí lo ser cantor?

Veniu, veniu, auçellas solitarias,
que ab vostres cants glosee lo fer neguit,
y os tindrà al menys com tristas illuminarias
la que per mi comensa negra nit.

Dintre poch temps, si acás no ressucito,
reeseu un *Requiem* per lo meu descans,
puig no espero 'l favor que necessito
havéntsem espatllat tots los meus plans.

Y encare 'm davan molts l' enhorabona,
com que un auçell sense alas fes molt goig!
Jo estich segur que sent á Barcelona,
si no 'm moro, 'm faríau tornar boig.

Per lo tant, adeusiau, llanuda farda,
qu' heu lograt malferime de per tot;
fins un dia á las quatre de la tarda,
se despedeix de tots

L' AUCELL D' OLLOT.

FUETADAS

N las nits del dimarts y del dimecres passat, la "Societat Melancolifuga Barcelonesa" celebrà en el local de la Joventut Catòlica lo Certamen convocat per lo rey del Eu-Siam.

La concurrencia numerosa y escullidà aplaudió calorosament las moltes composicions premiadas.

Entre aquestas, fem especial menció de las titulades *Pseudoglossa*, prólech de la funció, original de L' auzell d' Olot, y *Guerra de sucre*, original del valent y entusiasta corregional don Manuel Roger de Lluria, director de *El Loredan*.

Del senyor Manubens, sols dirém que se 'n emportà dos terceras parts de premis, indicant clarament això lo val aquest distingit e ilustrat jove.

L' erudit *Eneas*, qual ploma com afiladissim floret penetra en las entranyas liberals, diu, poch mes ó menos lo següent, comentant la presentació dels cabecillas tagals acompañada de alegríes, salts y camares y vivas:

També en un poble de pochs vehíns va caure un decim del segón premi de la Loteria. Al sapiguerho 'ls agraciats, surtien al carrer saltant, ballant, cridant, abrasantse y fent *piruetas*.

Y si pels efectes havém de coneixer las causas, no ha de ser petit el premi *lotero*, que 'ls haurà caigut als cabecillas Aguinaldo y demés!

Ara sí, que podém corre al darrera
d' Aguinaldo, Catelya y de Llanera.

Nostre particular amich l' erudit escriptor y poeta *Valcarlos*, publica en *Lo Geni Català*, una serie de articles que intitula *Programa carlista comparat* que son dignes de llegirse y meditarse.

Bravo, bravo, xiuet. Joves com tú es lo que falta.

Noranta sis estudiants de un Seminari de la província de Tarragona han enviat un mensatge de adhesió á la Junta Directiva del Comitè Universitari tradicionalista de Madrid.

També va ser enviat á don Carlos un escrit de adhesió, firmat per 156 senyors sacerdots de la província de Tarragona.

¡Uy, uy, uy, uy! Cóm s' embolica la troca.

En vista de lo exposat, tinch la inmensa satisfacció de donar un concell als Reverents indicats, y als 96 aprenents de capellá, dientlo:

Molt respectables senyors meus: Vostés no saben lo qu' han fet; vostés no han madurat bé l' assumptu; vostés han errat lo camí. ¿Que no recordan al célebre Poyatos? ¿No? ¡Tan qu' ell ensenyava 'l camí dret y segur per pescar.... una canongia!

¡Ah! Vostés, dignes sacerdots y celosos estudiants, no 'ls faltarà pas la persecució de la Justicia.

Vostés volen ser màrtirs y surtiran ab la seva. Dichosos vostés si ho sufreixen ab santa resignació.

Nostre particular amich L' auzell d' Olot, com

3·50 pesetas

MAGNÍFICA OLEOGRAFÍA
A 16 tintas. 79 per 55 centímetres

veurán nostres estimats lectors, ha sigut aixelat, y 's veurá obligat á no llensar més sos armoniosos y bells cants.

Fins que las plomas li tornin á creixer.
Que llavors tindrà humor per resifar de nou.

La Junta tradicionalista del districte de Villafranca, ha dirigit una alocució als comarcans del Panadés convocantlos á un meeting que haurá tingut lloc ahir, en La Granada.

En lo pròxim número ens ne ocuparé, com també de la vetllada que s' ha celebrat en lo Círcol Carlista de Vilanova.

Hem rebut la visita de la revista mensual *Lo Joven Catalá* que 's publica en aquesta ciutat.
Li desitjém moltes prosperitats.

Lo nou govern de Cuba ha quedat constituit de la següent manera:

President, Gálvez; ministre de Gracia y Justicia y Gobernació, Govín; ministre d' Hisenda, Montoro; Instrucció pública, Zayas; Industria y Comers, Rodríguez; Obras públicas, Dolz.

¡Ja estém ben apanyats!

Ara surt l' Aguinaldo, ab lo ciri trencat de que la guerra de Filipinas no tenia altre causa que la animositat de's frares contra 'ls indígenas.

¡Valent embuster! 'ns ha surtit l' Aguinaldo!

Per més que, jo crech, que ho diu per salvar lo ridicol dels crits de viva donya Cristina que van llensar los geses insurrecces.

Farsa més burda é indigna no pot donarse.

Y Espanya 's veu obligada á mantenir en Hong Kong, com uns princeps, á n' aquesta colla de granujas.

Sembla mentida!

MORETADA

Vina aquí, insigne pastera,
vina, grandíssim.... Moret
¿que pot ser, per fastidiarnos
proposas feros l' arquet?
Gran advocat.... dels mambissos
y de tot lo vergonyant
y principal responsable
de lo que 'ns está passant,
vina, acostat, criatura,
y digam per caritat:
Lo ser així, tan fatxenda,
¿qui dimoni t' ho ha ensenyat?
¿Per qué tens tantas agallas
y gastes tans fums? ¿Per qué?
¿A qué aquesta alternería
que ab tothom gastes? ¿A qué?
Tothom diría, al sentirte
qu' ets algun Napoleón,
y lo qu' ets tú es.... un calssass
ja ho sabém, ja, Sagimon!
¡Rifarte així de nosaltres
y enjegarnos á nan-ná!
que no ho sabs que té molt génit
l' honrat poble catalá?
¡Ojo, Moretl que si un dia
et fas per aquí present....
t' oferiran un banquete
els noys guapos del Foment.

ABEL.

DE RE INSTRUCTIVA

Pobre Espanya! ¿Qui 't salvará....?

o dissapte passat ferem algunas consideracions respecte la deplorable situació en que 's troba la nació espanyola y avuy al recordarho, del fons del cor ens brota un sospir de vera tristesa y ab accent de profonda angunia ne surten dels nostres llabis las paraulas que serveixen d' encabessament á aqueixas ratllas. Qui 't salvará, joh patria mía, retornante las glorias de altres jorns! Qui 't salvará jaymada Espanya, y reposante en ton llegítim sitial fará que tornis á ésser aquella Espanya de tans héroes, que ab sos fets extraordinaris li proporcionaren tantas jornadas de explendent goig y sens igual ventura!

Es duptosa la contesta, vritat, mes perdrá aqueix carácter incert si 'ns ficsen en los partits que existen en aqueixa nació desventurada, y ab alguna

detenció estudiém los principis que 'ls mateixos proclamen, perque allavores vindré en coneixement de que l' únic á qui pertany la gloriosa missió de tornar á Espanya sos perduts esplendor y grandesa, es al partit Tradicionalista, ja que ell proposa en son programa los mateixos medis de que 's serviren los passats per fer sa obra, medis que encar que vells, son los que, regenerant á la patria, poden tornarli la magestat que tenia temps enrera.

Perque, fixemnos en los demés partits, ja 's duguin monárquichs, ja republicans. Mirém si en cap d'ells s' hi pot trovar tan sols rastre de aquests medis; en tots ells los veurém substituïts per altres, que, nascents de la més negre mentida, s' amamantaren de l' error més despreciable. Y si no, contemplém los fruits que á nostra benvolguda terra han dut los principis lliberals que de un cuant temps ensá venen regint los destins de la mateixa; y 'ns veurém precisats á apartar los ulls ab asco, puig sabré que gracies á ells s' ha envilit y denigrat al nom d' Espanya, y aixís com los principis antichs y vells lo posaren al devant dels de las demés nacions de Europa, aquests han fet que 's trobi avuy baix los peus de la més indigne de figurar en lo mapa de l'univers; aixó es, de la nació del tocino.

¿Cóm poden, donchs, ser aquests los principis salvadors d' Espanya? ¡Ah! y encare hi ha homes que 'ls defensan y treballan per la seva conservació. Debém convenir en que aquests secuaces del lliberalisme estan possehits de cert entusiasme que los hi proporciona la savia despresa del *turró* nacional. Malehit siga aquest entusiasme ja que no més dona per resultat l' empobriment de nostre poble, y la pérdua de l' honor que sempre havia sigut son patrimoni.

Si 'ns ficsém en las teorías dels que s' anomenan republicans, ¿cóm podrém afirmar que son ellas las predestinadas á la salvació d' Espanya, si al escudriñarlas no hi trobaré, prescindint de cosas més secundarias, lo puntal més forst y esplendent de l' antigua grandesa espanyola?

¿Qué es, lo que féu que 'ls pochs espanyols escapts de la destrossa que del exèrcit de don Rodrigo feren los Arbs en las marges del Guadalete, s' enarissen de coratje y oblidant la passada derrota 's decidissen á oposar sas pocas propontas forses, á las hosts extrangeras que en son impetuós avans per lo país d' Espanya, los anava á treurer del recó que 'ls era pobre vivenda y al mateix temps preciós refugi?

¿Qué es, lo que féu que per l' espay de set sigles s' oissen de totas parts d' Espanya clamors de guerras sangrientas, que en lo més fort de las batallas llensavan los valerosos fills de la noble Iberia? No ho feu mes que las creencias catòlicas que molt arraigadas portavan al cor tots los espanyols y mercés á las quines alcançavan la major part de las vegadas las més gloriosas victorias. En aquell temps tothom inspirava 'ls seus actes en sas creencias y degut á n' aqueixa bona pràctica los veyeu casi be sempre coronats per lo mellor èxit. Poch á poch y á influencia de las pestilentas doctrinas que vinguieren de pobles extrangers s' anaren amenguant aqueixas creencias tan preciosas, y del cor dels homes se 'n apoderá un aterrador excepticisme, que 'ls ha conduit á la desgraciada situació en que avuy se troben.

Pot ser aixís, donchs, lo partit republicà qui deu salvar á Espanya, si en son programa no hi figura aqueix esplendorós astre de engrandeixement que 's nomena Catolicisme, y per virtut de qui ne fou potentia un dia Espanya. Jamay, ab sos principis perturbadors, portaria, més mals que plorar y novas penas y aixó seria molt diferent de la salvació de Espanya, que com ja hem dit, esperém tant solsament de la gran Comunió Católica-Monárquica, ó sia del partit que 's coneix generalment ab lo nom de partit Carlista. Aquest sí que per sos veritables principis y porque conté en son programa los medis aquells de que avants parlavam, pot y deu ésser lo qui salvi á Espanya del fracàs á que la portan á passos de gegant los homes que la governan. En lo programa que sosté lo partit carlista á mes de altres coses que deixém en sessions successivas, s'hi descobreix aquest entusiasme que surt del fons del cor y que es mogut per las més puras creencias religiosas, quals son las que ensenyá lo diví Fill de l'Etern Pare, quan sa vinguda á la terra, creencias que com ja hem manifestat y ho cantan les pàginas de l' Historia son las que un dia feren la ventura del territori espanyol; y las que avuy, en la època actual, estan predestinadas á tornarli sa pau perduda y fer que el nom d' Espanya sia altra volta l' més respectat per los poders tots de la terra. Y per fi, com que l' únic partit polítich que defensa aqueixas creencias es lo nostre, aixó es, lo Tradicionalista,

d' aquí 's dedueix que es lo qui salvará á l' Espanya dels pròxims y funestíssims perills que per tots costats l' amenassan.

Barcelona, 23 desembre 1897.

JON MOQUIR FAT-GAFAS.

LO CRIT DELS MONTANYESOS

Desde las mes altas serras
n' ovirém á baixas terras
per las boyras amagadas,
tremolosas y acostadas
llumanetas d' estrany brill
que, á fe de Xicu Curdill,
atravessan la boyrada
y enluhernan la mirada
de la nostra brava gent,
que somia 'l campament;
y ab fé empunya l' arma ferra
llensant lo brau crit de ¡Guerrall!
Desde aquets turrons tan alts,
veyém corre 'ls liberals
y sentim lo gran remor
qué 'ls fa fer la seva por
y 'l soroll dels grossos trons
(llensats entre 'ls pantalons).
Y las sevas amenassas
diuhen clar que aquestas massas
estan mol acobardidas;
y ab cridores y mentidas
volen vence al Desterrat
que 'l dia menos pensat
ens guiará á la victoria
quan arribi 'l jorn de gloria
que no está pas gayre lluny,
¡Apa krachs! La fals al puny
que acaba de graná 'l mill,
¡Viva 'l nostra august Capdill!
No feu cas de las bravatas
de aquets trossos de sabatas
que arrossegan pel ronsal
la somera liberal.
Empuñém ab fe sincera
lo garrot y la bandera;
y amparats de Santa Lley
feu un crit de ¡Viva 'l Rey!
sens mirar si hi ha perill
com ho fa en

XICU-CURDILL.

ALS MEUS DEIXEABLES (1)

A ho ve耶eu, estimats deixeables,
any nou vida nova. Voleu que
reposi y per donarme descans
m' han encarregat aquesta secció
espiritual é històrica, pera que
tots los dissaptes us pugui donar
una miqueta d' explicació de las
meditacions de la setmana.

Jo mes que descans penso que
no haig sigut un càstich; el per qué no ho sé, pero
suposo que com un es vell, devegadas repapiejam una
miqueta ja que 'm devian escapar alguns conceptes
que devian fer por al MESTRE TITAS, no per falta zel,
sino porque no tingües may lo disgust de veurem de
regillas á dintre.

Jo ja us perdono á tots, estimats deixeables, dels
disbarats que en las mevas conferencias hagueu dit,
y pregare á Nostre Senyor perque á tots vos dongui
en l' any que comensém tota classe de bens espirituals
y temporals, mes de passada us prego que tingueu
present en vostres pregaries á Lo MESTRE TITAS y á
tot lo personal que en la seva escola intervé, perque
tinguin forses per aixampliar las aulas á fi de que en
elles s' hi pugui ensenyar á mes dels que no saben.

Apart de las pregaries, podeu fer molt á lo aludit
objecte fent propaganda y buscant nous socis suscriptors,
que per serho ja estarán convertits en proteccors.

Vos dona gracies anticipadas lo de mes anys de la
casa y servidor vostre

Lo MESTRE VELL.

Recordansas

En lo dia 1.er de janer de 1847 nasqué en Parma
la príncipessa donya Margarida de Borbón, que mes
tar contragué matrimoni ablo príncip d'Espanya Don
Carlos, representant de la llegitimitat y el dret, pri-
mogénit de la única monarquia insubornable y odiada

(1) Aquest article, per haverse traspaperat, no 's pogué publicar en la passada setmana.—N. de la R.

per la revolució ab la que may ha volgut pactes de cap mena.

Fou donya Margarida modelo de primpecessas y exemple de mares, protectora dels pobres, àngel tutelar dels desvalguts, y tots quans en aquest mon passan penes tenen en ella una vera amiga, qual cor gran, sempre estava obert per participar dels sufriments del proxim.

Mes las ànimes bonas també passan tribulacions en aquesta vall de llàgrimas; no bastava, no, als designis de Deu que aquella gran primpecessa participés voluntariament del sufriment de sos semblants, sino que era precis que en aquell cor tan bò s'hi plantessin espines y que l' encarregada d' aquesta dolenta acció fos una altre dona, primpecessa també, amiga seva ó al menos s' ho digué per espay de molt temps, fins á haver fet pactes ab los enemichs d' aquella monarquia pels defensors de la qual ella havia fet tantas desfilas.

¿Hi pot haver ningú mes celós del benestar de sos fillets que la propia mare? No; donchs donya Margarida era mare, y en aquest amor maternal anà l' altre primpecessa á plantar espines á fi de que amarguessin la felicitat temporal dels trossos del seu cor.

Que mediti la primpecessa de las desfilas, que hi ha una Justicia eterna é inmutable, ab la qual no hi valdrán l' apoyo de coronas terrenas que avuy brillan y demà s' enfonsan.

Mori donya Margarida lo dia 29 de janer de 1893 en Viareggio.

Al Cel ens juntém.

San Teófilo y Eladio

Eran naturals de Libia, y per haverse convertit al cristianisme foren presos y portats devant del Proconsul, representant del tigre Diocleciá, el cual encarragà als esbirros á sus ordres, que saciessin sus entranyas de fera en aquells cossos, esgarfiantlos, penjantlos, y finalment tirantlos al foch, desde ahont volgué el Criador que volessem sus ànimes á sa presència á rebrer el premi de son martiri.

¡Cóm alegra l' cor de tot bon cristiá, al admirar la constancia de aquells valerosos atletes de fe!, y ¡quànta pena hi porta, la floxedad ab que molts ho fant estant'hi obligats ab sagrats vínculs!

Lo dia 8 de janer del any 1874 lo general D. Rafel Tristany, comandant las forsas carlistas, surti de Prats de Llussanés per posar siti á la ciutat de Vich de la que s' apoderá lo dia 10 del mateix mes, al crit de ¡Visca.... Don Carlos!

LLISSIONS DE GEOGRAFIA

Introducció.

EIXANT per un altre dia las lliissions de gramàtica parda que s'ha proposat esplicar un mon aymat company que avuy está en terras extrangeres obligat per assumptos de la nostra Comunió, passo, mentre espero son retorn, á inaugurar una serie de llisonetas que us serán de gran utilitat.

La Geografia es la ciencia que dona á coneixer los diferents païssos del mon y l' seu govern. Los diversos aspectes baix els quals pot considerarse l' globo terrestre, han donat lloch á dividir la Geografia en tres rams principals: *Cosmografia ó Geografia matemática*, que tracta de las relacions de la terra ab el resto del univers; la *Geografia física*, que tracta de la configuració del globo, dividit en terra y aygua y rodejat de l' atmosfera. La part de aquesta ciencia que exclusivament s' ocupa de las ayguas, s' anomena *hidrografía*; y la *Geografia política ó histórica*, la que, considerant la terra com á morada dels homes, (y de las bestias) ensenya las divisions que d' ella s' han fet y las ciutats que s' han edificat en ella.

Extasiat y confús recorra l' home las páginas de la Geografia en las que s' contempla la magna obra de

Deu, Creador de las mil maravellas que 'ls ulls del home dominan ab sa rápida mirada.

Los mars, aquests immensos miralls que retratan la no menos immensa bóveda del cel; la terra, tan plena de varietats, com boscos, valls, muntanyas, plans, plantas, fonts, fruits, rocas escarpadas hont l' anacoreta s' amaga y l' àliga hi nia; l' atmosfera, l' ayre y 'ls mil elements, tot; tot canta y parla y entona himnes de gloria y de lloansa al Omnipotent, Autor de tantas maravellas posadas sota 'ls peus del home.

¡Quán ingratis som envers Deu!

A Ell demano un raig de sa inteligencia pera que ilumini la meva, tan pobre.....

¡De genolls, Titella y demés deixeables, y jo també! Postremnos devant d' aquest San Cristo que alguns han volgut sustituir per un rey d' aquí la terra ó per una dona més ó menos espanyolizada. En nostra escola no pot presidir més que Jesucrist y l' que Ell te destinat per regir llegítimamente nostra nació, el primer soldat de Cristo. Demanemli gracia y perdó de nostres pecats; constancia en nostra fe pera l' manteniment del Dret; valor en la lluita ab los enemichs de la iglesia y forsa per aixafarlos; y sobre tot, jo li demano llum per explicarlos ab claretat aquestas lliissions de Geografia á fi de que 'n tregueu bon profit y us feu dignes de l' apreci de vostres superiors.....

En las tres divisiones qu' he fet de la Geografia, concretaré las mevas explicacions. Coneixaréu los diuersos Estats, los distints colors dels homes y las diversas formes de gobern, religions, usos y costums de totas las nacions coneigudas y per coneixer, puig podré darvos noticias molt certas de las regions pastanegals, hont lo govern se regeix parlamentariament reynant en ell la decencia, y l' honor, la rectitud, l' honradés, la virtut, sobre tot las virtuts que avuy tan escassejan.

Coneixeréu els cossos celestes y l' verdader sistema del Univers, barrejat ab aquell altre sistema que ja coneixeu desde la gramàtica.

Veureu la lluna, no en un cove ni la de Valencia, sino la verdadera lluna, lo sol, no l' que més calenta ó escalfa, sino l' que 'ns illumina desde l' espai infinit; las estrelles, els planetas tots.....

Mes, passa ja l' hora, estimats deixeables, y arriva ja la de las bessas. En la senmana pròxima entraréu de plé en la *Cosmografia*.

¡Arriba, noys!

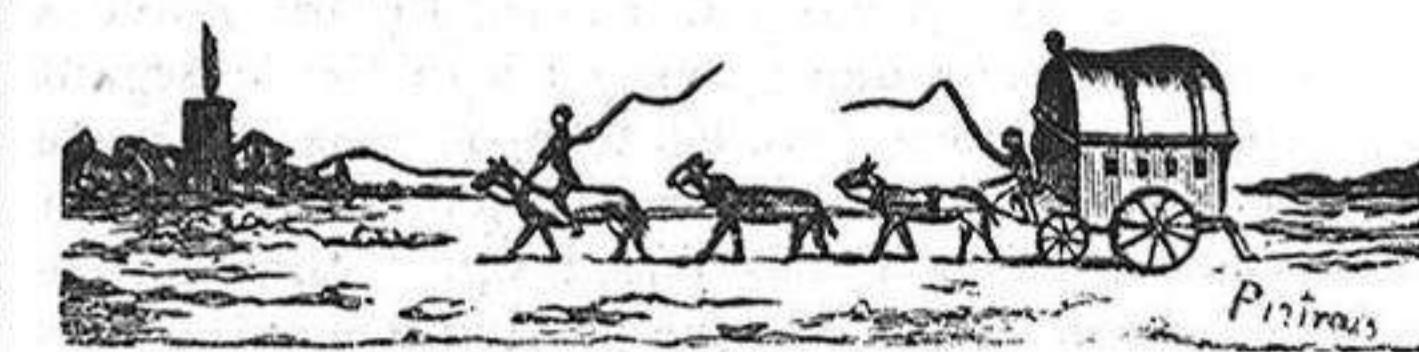
Veig á Italia tres Monarcas,
fent un d' ells d' escarceller;
pro, si á Italia aixó ho fa un sol,
á Espanya ho fan més de cent.

Desde qu' Espanya volgué
tenir mossos liberals,
com mes corra, mes li va
lo carro pel pedregal.

Si á mes de l' Autonomia
dem als cubans lo que volen,
bona nit floró bellíssim
de la corona espanyola.

L' entusiasme dels carlins
sent com foch que no s' apaga
s' ha d' aplicar com remey
per salvá á la pobre Patria.

CARLOS RIUBROGENT.

CARTAS DE FORA

Olot, 29 de desembre de 1897.

Estimat MESTRE: Agafa 'ls trapeus d' escriurer per contarli las desgracias que cauen sobre la Gran Companyia de..... zarsuela ó no sé que es, que actua en lo Teatro Principal d' aquesta vila,

Vingué dita Companyia aquí després d' haver no sé si explotat ó d' haver sigut explotada á Ripoll y vingué casi bé d' incògnit, puig sembla que avans de parlarne l' Ajuntament ja tenían la contracta feta, com si diguessim d' estranquis.

Aquí, gracies á Deu, encare la maleïda *civilizació moderna* no ha arrelat prou y això s' hi pelan de fret y los còmichs de la poca gent qui hi vá s' els hi acaba la contracta, (per més que ja la allargaren puig tenir algunos regidors molt entusiasmats per l' art.... lleuger jayl l'Irich) feran un programa per la funció del diumenge dia 26 que feya llàstima; allá s' lamentavan de la gana que patien y acabaven demandant que per Deu (quin disbarat!) anés la gent al Teatre.

Per si no fos prou, hi ha aquí un valent y ferm catòlic senmanari que s' diu *El Deber* que per cumplir lo seu, m' els ha fuetejat algunas vegades perque han donat en colca occasió l' aufals massa verda als pochs assistents que tenen y ells (los còmichs) s' enfadan molt, perque se 'ls hi parla massa fort y diuhent entre altres disbarats, que com aquí es terra de carlins y frares, no 's pot fer cap p.... que pudi, sense que s' els hi renyi.

Días passats en un *romanso* que cantaren se van permetter insultar lo citat senmanari, pero fou per la rabi que tenen y majorment per.... la gana.

Vegi donchs, senyor MESTRE, si 'ls hi pot enviar alguns cents o encare que fossin dotzenes de concurrents perque, vaja, fan llàstima.

Encare que si pateixen es perque volen, puig entre las parts dels homes n'hi ha que son rellotjers, pintors, fotògrafs, dibuixants, impresors, llauners, etc., per lo tant, si 'ls deixés la bagarrería y 's possessin á treballar crech que no haurien d' estalviar las costelles que tan bonas son aquí á Olot, com are han d' estalviar.

BIEL DELS AUCELLS.

***

Seo de Urgell, 3 de janer de 1898.

Senyor MESTRE TITAS.

Molt apreciat senyor: Al acostarse la festa dels Sants Reys, no puch deixar passar aquesta gran diada sens demanar als grans Monarcas que portin al nostre simpàtic (sic) triumvirat com á recompensa dels seus grans serveis en pro de la inmoraltat en nostra aymada ciutat.

En primer lloch los hi demano per en Perico una dossis antillasfemesca; una gran escombra per llimpiá 'ls carrers, tres lletreros pels carrers Majó, de Sant Dot y Sant Armengol que estan in albis; una companyia d' empleats que no siguin masons ni blasfemos; un gorro frigio, un barret y una boyna per poguer cambiá quan li convingui y una anticabassa per las sevas noyas.

En segon lloch per en Janito, un company que no sigui masó; una dossis d'amor al próxim, de un modo molt especial als pagesos y una ploma que escrigui ben recte.

En tercer lloch per don Josefo, una doctrina cristiana y una urbanitat per ensenyuar als seus fills que no insultin als capellans y demés personas honradas, un bon látigo pel Jepito y un bon plech de Pallareses de Lleyda.

Y últimament, pel niu del triumvirat y foco de totas las inmoraltats, situat en lo carrer Major, una companyia dramàtica que no desafisi al mismo Cielo, un carro de carbassas per las noyas de 'n Perico; un bastó per poguer garrotejar als ruchs que s' presenten y una mordassa pels blasfemos.

Desitjo, senyor MESTRE, que á vosté li portin los Sants Reys aquell altre Rey que es lo consol de nostra patria.

UN URGELLÉS.

***

Vilanova y Geltrú, 3 de jener de 1898.

Mon aymat senyor MESTRE: Avuy, penjo sols per un poquet, ma pobre lira y hem dirigeixo á vosté parlantli ab prosa.

Los corifeus de la impietat que per desgracia tenen encar al niu en aquesta morigerada y culta vila, patejan de rabi, senyor MESTRE, perque se 'ls ha arrancat de son domini, un local ahont acostumavan celebrarhi ab descaro tots los seus còmichs conciliabuls.

Lo Tívoli Villanovés, ab l' aplauso de tota la gent de bé ha passat de ser propietat de la benhaurada Casa de Amparo de aquesta vila; y pera celebrar, com se requereix, tan grant aconteixement, lo Círcol Catòlic de aquesta mateixa localitat va celebrar en dit ex-Tívoli, lo diumenge 2 del present, una grant vetllada literaria-musical, en la que hi prengueren part distingits y elocuents oradors y amichs nostres.

Desde que en la anterior solemne vetllada, celebrada deu fer uns dos anys, per aquesta mateixa catòlica societat, habent sortit de llavis de un orador alguns conceptes contraris en un tot á nostre causa, ó siga á la Comunió Tradicionalista, havien deixat de simpatisarnos los del Círcol Catòlic; avuy, ja es diferent; puig que lo mateix orador que aleshores volgué combatre, ens ha donat á comprendre ara, en aquesta vetllada del diumenge, que está plenament convensut de que resolventse á la pràctica nostre problema polítich, se 'n reportará un grant bé á la Religió y á la Patria y á la Monarquia llegítima.

En resum, senyor MESTRE: La vetllada, resultá brillant per tots conceptes.

Ab gust l' hi faria are una resenyeta de lo molt ben interpretats que foren tots los números del programa; tant la part literaria, com la musical; pero com veig que, dadas las dimensions del periòdic per curtet qu' ho fés seria massa llarg, me limitaré en dir tan sols: Molt bé; amichs del Círcol Catòlic: mentres vos portau aixís, ens teniu sempre al costat vostre.

També lo Círcol Tradicionalista ha repartit ja las bonicas y exprecivas invitacions pera la grant vetllada que celebrarà lo dia dels Reys, y que promet ser magna.

Lo deixable, PEPE DE LAS POMAS.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.